

Täysistunto

Tiistai 8.9.2020 klo 14.00—17.54

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi puoluelain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 118/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

16.55 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Demokratia, oikeusvaltio sekä perus- ja ihmisoikeudet muodostavat yhdessä arvopohjan, jolle suomalainen yhteiskuntajärjestys rakentuu. Suomalainen demokratia nojaa oikeusvaltioon, jossa perustuslaki antaa vahvan suojan jokaisen yksilön ihmisarvolle ja koskemattomuudelle sekä muille perusoikeuksille. Oikeusvaltioperiaate, toimiva demokratia ja keskinäinen luottamus saavat tavallistakin suuremman painoarvon nyt, kun elämme poikkeuksellisissa oloissa koronaviruspandemian keskellä.

Meillä on nyt käsiteltävänä puoluelain 3 §:n muutos, jolla mahdollistettaisiin puolueen rekisteröimiseen vaadittavien kannatusilmoitusten kerääminen sähköisesti oikeusministeriön ylläpitämässä verkkopalvelussa. Jatkossa hakemuksen yhdistyksen rekisteröimiseksi puolerekisteriin voisi tehdä kyseisessä verkkopalvelussa. Mahdollisuus tehdä hakemus ja kerätä kannatusilmoitukset paperilla säilyisi.

Perustuslain mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Poliittiset puolueet ovat keskeinen demokraattisen päätöksentekojärjestelmän osa. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta on tärkeää, että myös uusilla poliittisilla liikkeillä on halutessaan mahdollisuus tulla rekisteröidyksi puolueiksi.

Värderade talman! Rätten att organisera sig politiskt och delta i partiverksamhet är centrala delar av den finländska demokratin. Genom den föreslagna ändringen i vallagen underlättar vi individens möjligheter att utöva sin rätt till inflytande genom att alla lättare har möjlighet att delta i bildandet av ett parti.

För en stor del av finländarna är det vardag att utträta myndighetsärenden på webben. Digitaliseringen av de offentliga tjänsterna är också ett av målen i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering. Insamlingen av stödförklaringar på webben förbätt-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

rar tack vare stark autentisering också registreringsprocessens tillförlitlighet och minskar den administrativa bördan som granskningen av stödförklaringar medför.

Oikeus järjestäytyä poliittisesti ja osallistua puolue toimintaan on niin ikään keskeinen osallistumisoikeuksien näkökulmasta. Ehdotetulla muutoksella helpotettaisiin yksilöiden mahdollisuuksia käyttää osallistumisoikeuksiaan osallistumalla puolueen perustamiseen.

Suurelle osalle suomalaisista viranomaisasiointi verkossa on arkipäivää. Julkisten palveluiden digitalisaatio on myös pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa linjattu tavoite. Kannatusilmoitusten kerääminen verkossa parantaa vahvan sähköisen tunnistamisen kautta myös rekisteröintiprosessin luotettavuutta ja vähentää kannatusilmoitusten tar- kastuksesta koituvaa hallinnollista taakkaa.

Kaikki eivät kuitenkaan käytä sähköisiä palveluita, ja sen vuoksi onkin tärkeää, että jat- kossakin kannatusilmoitus olisi mahdollista antaa myös paperilla. Esityksessä ei ehdoteta keräysajan lyhentämistä tai kannatusilmoitusten määrän nostamista erityisesti siitä syystä, että nämä toimet olisivat voineet käytännössä heikentää sellaisten henkilöiden osallistu- mismahdollisuuksia, jotka jatkossakin turvautuvat ensisijaisesti paperimenettelyihin.

Arvoisa puhemies! Koronaviruspandemia ja siihen liittyvät rajoitukset ovat viime ke- väästä asti hankaloittaneet merkittävästi paperisten kannattajakorttien keräämistä ja siten uuden puolueen perustamista. Mahdollisuus kerätä kannatusilmoituksia verkossa on erityi- sen kiireellinen muutos niiden puolueeksi pyrkivien yhdistysten näkökulmasta, jotka ha- luaisivat osallistua ensi kevään kuntavaaleihin. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että muutos tu- lisi voimaan viimeistään vuodenvaihteessa. Nyt jos koskaan on tärkeää vaalia suomalais- ten demokratian kehittämistä. — Kiitos.

17.00 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Mukavaa, että pääsee välillä myös kehuaan hallituksen esityksiä. Meidän kansanedustajien tehtävä on olla demokra- tian vaalijoita ja edistäjiä täällä eduskunnassa. Monessa muussa maassa poliitikot tekevät kaikkensa viedäkseen elintilan uusilta kilpailijoilta ja puolueilta, mutta meidän tehtäväm- me on mennä juuri päinvastaiseen suuntaan. Jos poliitikko ja puolue uskovat omaan asiaansa, ei sen tarvitse pelätä uusia kilpailijoita. Epädemokraattinen vanhan vallan pato- aja vastustaa mahdollisuuksien avaamista uusille aatteille ja liikkeille.

Arvoisa herra puhemies! Suomessa uuden puolueen perustamisen esteenä on ollut pit- kään se, että uuden porukan palaveratessa he tiedostavat, että heillä on edessään 5 000 pa- perisen kannattajakortin kerääminen, jotta puolue saadaan rekisteröityä. Se on kova hom- ma minkälaiselle porukalle tahansa. Nyt käsiteltävässä puoluelain muutosesityksessä jat- kossa allekirjoitukset voisi kerätä suoraan sähköisesti ja yhtä kätevästi kuin kansalaisaloit- teita allekirjoitettaessa.

Nykyään politiikka on suuressa muutoksessa nimenomaan siksi, että monet uudet eteen tulevat asiat eivät meinaa mahtua perinteisten puolueiden agendalle. Myös kansalaiset ha- luavat usein osallistua yhä pienempien asiakokonaisuuksien läpivientiin. Jotain suomalai- sen politiikan kankeudesta kertoo se, että hakemuksesta rekisteriin päässeistä puolueista viimeisin, joka on saanut vaaleissa kansanedustajia ja on edelleen rekisterissä, on Perus- suomalaiset rp., ja se rekisteröitiin vuonna 1995, siis 25 vuotta sitten.

Puoluelain muutos ei auta pelkästään uusien puolueiden perustamisessa, vaan se auttaa myös niitä ihmisiä, jotka toimivat nykyisissä puolueissa ja kokevat puolueen hylänneen oman linjansa vallan mennessä päähän. Tällä puoluelain muutoksella voi siis olla todella

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

suuret positiiviset vaikutukset suomalaiseen demokratiaan. Esimerkiksi meidän perussuomalaisten kohdalla tämä puoluelain muutos olisi ollut hyvä olla takataskussa vuonna 2017. Jos Soinin hillololppajengi olisi tullut puoluekokouksessa valituksi ja perussuomalaisen politiikan vastainen hallitustaival olisi jatkunut perussuomalaisen nimen alla, olisimme me voineet kätevästi kerätä 5 000 allekirjoitusta sähköisesti ja jatkaa edustaja Halla-ahon kanssa omana puolueena. Onneksi kuitenkin Soinin kaverit äänestettiin pois perussuomalaisesta vallasta.

Sen sijaan tällainen tilanne saattaa toteutua pian keskustan kohdalla. Miten puoluelain muutoksen jälkeen uuden puolueen sitten pystyisi laittamaan pystyyn, jos esimerkinomaisesti puheenjohtaja Annika Saarikon johdolla nykyinen punavihreään suuntaan meno ei enää miellytä? Sähköisten allekirjoitusten keräämistä varten puoluelain mukaan pitää perustaa yhdistys, ja yhdistyksen valtuuttama asiamies kirjautuisi palveluun vahvaa sähköistä tunnistautumista käyttäen. Sitten palveluun toimitetaan [Puhemies koputtaa] yhdistyksen ote yhdistysrekisteristä, yhdistysrekisteriin merkityt voimassa olevat säännöt ja yleisohjelma. Sen jälkeen 5 000 sähköisen allekirjoituksen kerääminen voi alkaa. — Kiitos.

17.03 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Lakiesitys on tosiaan kannatettava. En itse ole aikeissa perustaa uutta puoluetta enkä nyt aio tarjota tässä myöskään hyviä ideoita muille, mutta on tärkeää, että sitä helpotetaan, se on osa toimivaa demokratiaa. Ja on ylipäänsä tärkeää, että digitalisaatio on antanut mahdollisuudet demokratian ja osallistumisen vahvistamiseen. Hyödynnetään ne, ja ne tullevat hyödyttämään. Samalla tulee tietysti olla tarkkana sen suhteen, että seurataan ja vastataan digitalisaation tuomiin erilaisiin riskeihin ja uhkiin. On hyvä, että puolueen saa pian kasaan sähköisesti, mutta toisaalta on hyvä, että edelleen esimerkiksi vaaleissa ei saa äänestää sähköisesti.

Digitalisaatio on valtava voima vahvistamaan yhteiskunnan hyviä asioita ja hyvää kehitystä ja hyviä kehityskulkuja. Toisaalta se tarjoaa myös monenlaisia keinoja horjuttaa demokratiaa, jakaa yhteiskuntia, romuttaa turvallisuutta. Ylipäänsä digitalisaatio ei ole vain teknologiaa, on se sitäkin, mutta se on voima, joka muokkaa oikeastaan kaikkea meidän ympärillämme meidän yhteiskunnassamme, lähtökohtia alkaen taloudesta, työelämästä ja ihan siitä, miten meidän instituutiomme toimivat.

Tämä on tärkeä mutta pieni lakiesitys, mutta halusin tuoda esille ehkä ylipäänsä sen ajatuksen, että meidän pitäisi tarkastella sitä, ovatko meidän hallintorakenteemme hyvin valmiina käsittelemään digitalisaatiota ja tietoyhteiskuntakehitystä kaikessa laajuudessaan liittyen siihen, miten vaikkapa valtioneuvosto on perinteisesti järjestynyt, miten tämä talo käsittelee niitä asioita, miten meidän viranomaisvastuumme on jaettu. Ei ole tähän mitään suoraa kritiikkiä tai parempaa ehdotusta, mutta on selvää, että meidän yhteiskuntamme on rakentunut ja erilaiset rakenteet on luotu semmoisena aikana, jolloin näin selvää tällaista uutta teknologista voimaa ei vielä ollut siinä vaikuttamassa.

Mutta joka tapauksessa on erittäin hienoa, että tämä laki tulee, se avittaa monia ruohonjuuritason demokratiatyössä. Olisin ehkä sitä vielä kysynyt, että tosiaan on tärkeää, että se tulee mahdollisimman pian voimaan, ilmeisesti nyt sitten vuodenvaihteessa viimeistään lienee se viimeisin hetki, mutta... Tai no oikeastaan ministeri jo tätä kävikin läpi, ei tässä tarvitse erikseen enää kysyä. Mutta on hienoa, että saadaan tämä laki eteenpäin.

17.06 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Aikaisempaan keskusteluun voi todeta, että meidänkin riveistämme on yritetty näitä puolueita perustaa, ja tässä pienenä ke-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

vennyksenä, että se menestys ei ole ollut hirveän hyvää, niin että en voi suositella, vaikka täällä jotkut edustajat tämmöisiä heittoja tekivätkin.

Mutta jos mennään vähän vakavammin tähän esitykseen, niin tähän on varmasti hyvä, demokratiaa ja kansanvaltaa vahvistava, digitalisaatiota hyödyntävä lakiesitys, ja näin tämä digitaalisuus leviää meillä politiikan maailmassa. Kun meillä eteläpohjalaisilla on paha tapa, että kehumme ittiämme — totuudenhan saa sanoa ja itseään saa kehua, jos on aihetta — niin juuri viikonloppunahan me keskustalaiset pidimme tuossa taatusti Suomen suurimman etäkokouksen ja — väitän — yhden maailman suurimmista etäkokouksista, kun enimmillään 2 400 äänivaltaista osanottajaa oli mukana eri paikkakunnilta digitaalisin yhteyksin sääntömääräisessä puoluekokouksessa. Itse olin paikan päällä siellä varsinaisella kokouspaikalla Oulussa, ja totesimme siellä, että jos ei olisi katsonut lavalle, onko siellä kateederilla ihmistä vai ei, niin screeniltä, valkokankaalta, ei olisi osannut päätellä, onko puhuja siellä Oulussa vai onko hän sitten vaikkapa Keravalla tai Seinäjoella. Näin tämä digitaalisuus kyllä etenee, ja hyvä niin.

Mutta, arvoisa puhemies, ehkä tässä on paikallaan, kun puoluelaki on auki ja sitä käsitellään, todeta sekin, että kyllähän meillä on siinä paljon tekemistä. Me nykyiset puolueet tietysti toivomme, että ei tule hirveän paljon uusia puolueita, [Perussuomalaisen ryhmästä: Ei pidä paikkaansa!] mutta ylipäänsä pitäisi varmaan meidän mieltä sitä, miten entistä useampi suomalainen kokisi nimenomaan puolueet tapana muuttaa maailmaa ja vaikuttaa asioihin. Kyllähän tosiasia, kun rehellisiä ollaan, on se, että oikeastaan viimeiset kolmekymmentä vuotta entistä useampi suomalainen on kokenut erilaiset yhden asian liikkeet tai kansalaisjärjestöt parempana tapana vaikuttaa kuin tulemisen puolueiden toimintaan. Ja siinä meillä kaikilla puolueilla on peiliin katsomisen paikka.

Puhemies! Loppuun totean sen, että meidän pitäisi uskaltaa tässä salissa, kun puolueista keskustellaan, puolustaa puolueiden toimintaresursseja, toimintavalmiuksia. Sellainen kehityshän meillä on ollut viimeiset vuosikymmenet, että virkamiesten valta, tosiasiallinen valta, on kasvanut paljon — ja kyllä tämä valtioneuvostopainotteisuus: erityisavustajia, valtiosihteereitä ovat lisänneet kaikki hallitukset, on tullut näitä uusia systeemejä. Myös täällä on aika kovat resurssit eduskuntaryhmillä. Mutta aina kun puoluetuki on puheena, niin siitä tehdään sitten sitä halpaa irtopisteitten keruuta ja semmoista huonoa, halpaa populismia. Kyllä meidän pitäisi puhua siitä enemmän, voisiko niitä erityisavustajia ja valtiosihteereitä vähentää ja laittaa resursseja puoluetoimistoille. [Leena Meri: Vähentäkää!] Laitettaisiin puoluetoimistoille eikä niin, että puolueet ajetaan aina kaikista tiukimmalle. Varsinkin tämä porukka tuolla nurkassa, tämä tietty porukka, heidän aina ovat puoluetukien kimpussa. [Puhemies koputtaa]

Etä pitäisi vähän puolueidenkin resursseja miettiä.

17.09 Riikka Slunga-Poutsalo ps: Arvoisa puhemies! Tästä tulee vinkkejä keskusteluun, mukava olla mukana. Allekirjoittanut on vahva demokratian kannattaja ja puolueiden ystävä, myös muiden kuin omani. Puolue- ja yhdistystoiminta on ollut aina hyvin lähellä sydäntä. On toisaalta kauhean kiva kuulla tällaista nuorta puhetta, mutta ehkä tämä historia on tuonut minulle mukaan myöskin vähän toisennäköisen näkökulman näihin asioihin. Me elämme melkoisessa peukutuskulttuurissa. Netin kautta on kauhean helppo peukutella kaikenlaisia asioita, mutta kun pitäisi osallistua johonkin konkreettisesti, niin se osallistumiskynnys on kuitenkin aika korkea.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

Kun tätä lainsäädäntöä pohditaan eteenpäin, niin tulisi kuitenkin vähän miettiä tätä lukumäärää. Minä ymmärrän ajatuksen siitä, että jos aiotaan pitää rinnakkain kaksi järjestelmää, niin paperikorttien määrän nostaminen on aika vaikeaa. Mutta nyt meillä tulee tilanne, että kansalaisaloitteen — eli yhden asian — eteenpäinvieminen on vaikeampaa kuin puolueen perustaminen. Kuinka monta yhden asian puoluetta tulee, ja onko se hyvä vai huono asia? Tästä ollaan jo meidänkin ryhmässä montaa mieltä. Kyllä tämä kokonaisuus ehkä vähän pirstaloituu, mutta taas toisaalta voi hyvinkin olla niin, että siihen tämä maailma on menossa. Mutta kuten tässä jo todettiin, puolueena ei ole helppo pysyä. Ehkä se puolueen perustaminen on sitten helppoa, mutta puolueena pysyminen on vaikeampaa.

Oikeastaan haluaisin kysyä ministeriltä, miten tässä on pohdittu tätä kokonaisuutta, sen jälkeistä, kun nämä kannattajakortit on kerätty, koska aikaisemmat hävitettiin vuoden jälkeen eikä sieltä pystynyt muodostumaan rekisteriä. Ja kun nyt kuitenkin puhutaan asiasta, jossa kannatetaan tai tuetaan jonkun poliittisen liikkeen syntymistä, niin kuinka arkaluontoinen tieto tämä on ja miten tätä rekisteriä, joka sieltä muodostuu, käsitellään sitten jatkossa?

Ja edustaja Kurviselle näistä puoluetuista: Nyt on pakko tarttua tähän asiaan, onko se raha vai se aate, joka asiaa vie eteenpäin. Meidän puolueessa se on ollut se aate, joka on vienyt. Pienelläkin rahalla on jyttyä tehty, niin että se raha ei ole ollut se juttu. Eli tästä puoluetuesta ja muusta voidaan keskustella minun puolestani vaikka kolme päivää, sopii oikein hyvin.

Mutta puoluelainsäädäntöä ylipäänsä voisi vähän päivittää tälle vuosituhannelle. On paljon uusia ominaisuuksia ja digitalisaatiota, mitä voitaisiin käyttää, mutta tietenkin silleen maalaisjärjellä. — Kiitos.

17.12 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Nyt on minun kanssa pakko keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja Kurviselle ihan sanoa, että tuosta puheesta, kun puhuitte esimerkiksi siitä erityisavustajien vähentämisestä, tuli ihan semmoinen tunne, että te ette muista, että te olette keskustan, hallituspuolueen, eduskuntaryhmän puheenjohtaja ja te voitte toki vaikuttaa siihen, että erityisavustajien määrää lasketaan, ja tämä on ollut esimerkiksi perussuomalaisen vaihtoehtobudjetissa. En muista, että olisitte kannattanut sitä. [Antti Kurvisen välihuuto]

Me olemme itse asiassa meidän ohjelmissamme vaatineet puoluetuen vähentämistä, ja näin on tehtykin, ja me olemme siihen ihan tyytyväisiä. Kuten entinen puoluesihteerimme ja nykyinen kansanedustaja Slunga-Poutsalo sanoi, me olemme kyllä pystyneet tekemään tämän ilman valtavia rahoja. Onhan se niin, että sen lauluja laulat, kenen leipää syöt. Varsinkin, kun [Antti Kurvisen välihuuto] siirryn tästä oikein loistavasti tähän... — Edustaja Kurvinen, ottakaa puheenvuoro, malttakaa kuunnella myös muita, on hieno ominaisuus kuunnella myöskin. Tuolla on hyvin lyhyt lista, ottakaa puheenvuoro. — Ja siitä ”sen lauluja laulat, kenen leipää syöt” siirryn tähän vaalirahoituspuoleen. Kun me viime kaudella käsitelimme tätä niin sanottua seteliselkärankaisten lakia, joka tuli onneksi voimaan, jotta loikkarit eivät voi viedä puoluetukea mennessään, niin olisin kysynyt, onko tästä ollut mitään keskustelua, että vaalirahoituspuolella — kun tätä vaalirahoitusta käsiteltiin myös silloin 2015 — tehtäisiin jonkinlaisia ylärajoja kokonaan siihen, paljonko yksittäiset ehdokkaat voisivat ottaa rahoitusta vastaan, ja sitten siitä, että se ennakkoilmoitus tulisi pakolliseksi. Nythän se on niin, että sen voi tehdä, ja se olisi erittäin tärkeätä äänestäjien oikeusturvan kannalta, että he tietävät, mitä kautta rahoitusta tulee ja kuinka paljon. Katselin tuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

ta silloista hallituksen esitystä, ja siellä oli siitä, että Euroopan neuvoston korruptionvastainen toimielin Greco on puhunut tästä rahoituksen läpinäkyvyydestä. Tämä olisi yksi, mikä lisäisi sitä ennen vaaleja myöskin, se, että tiedettäisiin, mistä se rahoitus tulee. Tästä kysyn ministeriltä.

Ja minusta on hyvä, että sähköisesti voi nimiä kerätä. Minä olen ollut myös sähköisen äänestyksen henkinen kannattaja. Siinä on omat haasteensa tietosuojan puolelta ja muuten, mutta minä luulen, että erilaisissa vaaleissa sillä me saisimme kyllä ihmisten äänestysprosenttia kasvamaan, niin että toivoisin, että me siirrymme siihen. Onhan meillä täällä eduskunnan valiokunnissakin ja kaupunginhallituksen ja -valtuustojen kokouksissa jo etäkokouksia, niin että jospa me joskus pääsisimme siihen, että voidaan sähköisesti äänestää myös vaaleissa.

Mutta tosiaan kannustan nyt edustaja Kurvista ottamaan ihan yhteyttä vaikka valtiovarainministeriin ja teidän uuteen puoluejohtoonne siinä, että lähdetään vähentämään erityisavustajia. Te olette tullut perussuomalaisten linjalle tässä — kiitos, edustaja Kurvinen.

17.15 Sandra Bergqvist r: Värderade talman! Vi kanske går tillbaka till sak här i det här skedet. — Det här lagförslaget är uppskattat och ett bra tecken på att regeringen går igenom lagar och uppdaterar dem vid behov så att de uppfyller syftet även på 2020-talet.

Tämä lakimuutos vastaa tämän päivän haasteisiin. Muutoksella hallitus pyrkii helpottamaan poliittista osallistumista ottamalla käyttöön kannatusilmoitusten sähköisen keräämisen ja lisäämään puolueen perustamismenettelyn luotettavuutta. Samalla lakia päivitetään vastaamaan tämän päivän turvallisten käytäntöjen tarvetta koronaepidemia huomioon ottaen.

Korona-keväät osoitti, miten yhteiskunta pystyy suureen digiloikkaan. Olemme oppineet, että vakiintuneita toimintatapoja usein pystytään kehittämään digitaalisia työkaluja käyttäen. On hyvä, että digitalisaation mahdollisuuksia nyt myös sovelletaan kansalaisten poliittisessa osallistumisessa.

De här åtgärderna är ett steg i rätt riktning för att modernisera vår demokrati. Ett tack till regeringen för att man har gjort det.

17.16 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys siitä, että kannatusilmoitukset voidaan kerätä myöskin sähköisesti puolueelle, on perusteltu ja järkevä. Täällä on niitä perusteita kuultu. Minä pidin kuitenkin ministerin esittelypuheenvuorossa erityisesti siitä kohdasta, kun hän totesi, että myöskin mahdollistetaan paperien täyttäminen jatkossa. Tämä on arvokas siitä syystä, että näissä digiloikissa, joita tässä salissa liian monta kertaa lähes hypemäisesti kannustetaan ja tehdään, unohdetaan se, että meillä on yli 300 000 yli 65-vuotiasta ihmistä, joilla ei ole tietokonetta lainkaan käytössä. Me emme voi jättää tätä joukkoa ihmisiä tämän yhteiskunnan normaalien toimintojen ulkopuolelle, ja sen takia on erittäin tähdellistä, että hallitus pitää huolen myöskin siitä, että tämä paperinen asioiden hoitaminen on mahdollista, myöskin niille, joilla nämä laitteet on ja jotka haluavat tehdä tämäntyyppiset asiat paperilla joka tapauksessa.

Minusta edustaja Kurvisen puheenvuoro oli palkitseva. En tiedä, oliko se loikka perussuomalaisten suuntaan, niin kuin täällä jotkut tulkitsivat sen näin päin, mutta hänen puheenvuoronsa ydinhän oli tietysti siinä, että hän arvostaa puoluelaitosta, puoluejärjestel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

mää poliittisen demokratian keskeisenä ytimenä. Tämä julkinen keskustelu, jota valtakunnassa käydään, on kyllä luonut sellaisenkin tunnelman, että puolueet ovat pikemminkin pannassa, ovat kaiken pahan alku ja juuri, mihin sitten kulminoituu se, mihin perussuomalaiset populistisena liikkeenä vetoaa, eli puoluerahoitus, puoluetukimuoto on sellainen, joka on ikään kuin kansalaisten mielissä sellainen, johon rahaa menee kuin Kankkulan kairoon. Tämähän oli se logiikka, mitä edustaja Kurvinen tuossa omassa puheenvuorossaan rakensi, [Antti Kurvinen: Kiitos!] ja se oli vaikea tietysti oivaltaa, ymmärtää, jos haluaa vastahankaan.

Puoluejärjestelmästä sanon pelkästään yhden lauseen. Meillä on maailmassa, arvoisa puhemies, myöskin järjestelmiä, joissa ei ole puolueita. Tällä hetkellä kansalaiset ovat kaduilla Minskissä. Siinä on maa, jossa olin parlamenttivaaleja seuraamassa viime syksynä, jossa itse asiassa lähes 80 prosenttia parlamenttiin valituista ei kuulu mihinkään puolueeseen ja järjestelmä — me tiedämme, kuka sitä vetää. Jos sellaista järjestelmää halutaan, niin siihen se menee, eli kyllä puolueet ovat keskeinen ydin silloin, kun puhumme demokraattisesti järjestäytyneestä yhteiskunnasta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Tähän asiaan varattu aikataulu alkaa olla täynnä, mutta edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

17.18 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kurvinen tässä totesi, että me vanhat puolueet emme toivo, että tulisi uusia puolueita. [Antti Kurvinen: Nykyiset puolueet!] — Katsotaan nauhalta tämä. — Me perussuomalaiset toivomme, että tulee uusia puolueita. Sillä on erittäin uudistava vaikutus demokratiaan ja päätöksentekoon. Esimerkiksi Tanskassa tällainen puoluelain muutos, että pystytään keräämään allekirjoituksia sähköisesti, vedettiin läpi itse asiassa jo vuonna 2016, ja sen jälkeen siellä on ollut paljon erilaista puolueliikehdintää, ja se tekee hyvää demokratialle.

Ennen kaikkea tämä, että ilmaantuu yhtäkkiä uusia puolueita, kirkastaa jo nykyisten, voimassa olevien puolueitten linjoja. Jos esimerkiksi tänä päivänä perustettaisiin uusi maalaisliitto, joka ajaisi niitä asioita, joita te keskustana ajoitte vielä muutamia vuosia sitten, niin sen jälkeen teidän puheenjohtajanne Annika Saarikon pitäisi alkaa ottamaan kantaa, mitä mieltä hän on tästä turvetuotannon alasajosta. Hänen pitäisi ottaa kantaa siihen, haluatteko te todellakin sen liittovaltion, jota te nyt olette rakentamassa sillä, että te hyväksytte nämä uusimmat, jättimäiset EU-tukipaketit. Uusi maalaisliitto ei varmasti myöskään tukisi maahanmuuttopolitiikkaa, jota teidän cityliberaali johtonne on ollut edistämässä.

Jos tulisi näitä uusia puolueita, ne alkaisivat kirkastamaan nykyisten puolueitten linjauksia aivan huomattavalla tasolla. — Kiitos.

17.20 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! On hienoa, että meillä on esitys, joka saa kannatusta niin opposition kuin hallituksen riveistä, ja kiitoksia myös oppositiolle tästä.

Muutama kommentti näihin kysymyksiin ja muutama loikka takaisin päin historiassa. Puoluelain voimaantulon jälkeen puolurekisteriin on merkitty hakemuksen perusteella — eli niin, että on kerätty vähintään 5 000 kannattajakorttia — yhteensä 37 puoluetta, joista viisi puoluetta on rekisteröity kaksi kertaa, kaksi puoluetta kolme kertaa ja kaksi puoluetta neljä kertaa. Viimeisen kymmenen vuoden aikana puolurekisteriin on merkitty puolue yhteensä 14 kertaa, ja tällä hetkellä puolurekisterissä on yhteensä 18 puoluetta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2020 vp

Niin kuin tiedätte, myös puolueen poistamisesta puolerekisteristä säädetään tässä laissa, ja jos puolue ei saa kaksissa peräkkäisissä eduskuntavaaleissa yhtään kansanedustajaa tai vähintään 2 prosentin kannatusta, niin oikeusministeriö poistaa sen puolerekisteristä. Eli tämä on se nykytila. Että kyllähän näitä puolueita on yritetty perustaa, mutta tänne saakka on ollut vaikeata päästä.

Katson itse, että tämä on erittäin tervetullut uudistus, ja katson, että se on myös oikeudenmukainen, koska nyt pystyy osallistumaan puolueen perustamiseen niin sähköisesti kuin paperilla. Se on tärkeää, niin kuin tässä myös edustaja Kiljunen totesi.

Edustaja Slunga-Poutsalo kyseli näistä ilmoituksista, kenellä on niistä vastuu. Oikeusministeriö toimittaa nämä kannatusilmoitukset Digi- ja väestötietovirastolle, joka tarkastaa niitten oikeellisuuden. Rekisteröity yhdistys sekä oikeusministeriö ovat rekisterinpitäjiä niiden henkilötietojen osalta, jotka sisältyvät niiden hallussa oleviin kannatusilmoituksiin. Nämä ilmoitusten tiedot ovat julkisia, kun yhdistys on rekisteröity puolueeksi, ja ilmoitukset hävitetään yhden vuoden kuluttua ministeriön rekisteröintiä koskevasta päätöksestä. Näin on tässä pykälässäkin todettu.

Sitten tässä edustaja Meri kyseli vaalirahoitusasiasta. Siinä meillä on puoluesihteeriryhmä, joka miettii vaalirahoitusasioita, ja siihen saadaan palata sitten, kun se työryhmä on saanut työnsä valmiiksi.

Eli tämän kaiken kaikkiaan tällä esityksellä parannetaan demokratiaa, ja meidän kaikkien puolueitten ja puolueissa aktiivisten tehtävä on saada ihmiset myös mukaan tähän toimintaan, jossa me rakennamme [Puhemies koputtaa] tätä yhteiskuntaa yhdessä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.